

УФ-м экономикэ зыужыны-
гъэмкІэ и министр Решетников
Максим лэжыгъэ ІуэхукІэ Къэ-
бэрдей-Балъкъэрим къыкІуащ.
КъБР-м и Ізтащхъэ КІуэкІуэ Каз-
бекрэ министрیمрэ тепсэлъы-
хъащ шыналъэм и социальнэ-
экономикэ зыужыныгъэм.

Мылкъухэр зыхалъхъа унэтІыныгъэхэр

И гугъу ящІащ инвестицэ мылъ-
кухэр зыхалъхъа проектхэм рес-
публикэм зэрызыщажьым. Ап-
хуэдэу нэгъабэ и мэкъуауэгъуэ
мазэм Шэджем хадэхэкІхэр къы-
щагъэкІ хуабэщ комплексым и
япэ ІуэхушІаплэр къыщызІуахаш.
Тырныауэ дэт вольфрам-мо-
либден къыщІахыплэр къэгъэщІэ-
рэщІажыным зыхуагъэхъзыр.
Къалэм и «Къухъэплэ» райо-
нышІэм коммунальнэ, гъуэгу ин-
фраструктурэ ухуэныгъэр жы-
джэрэ шокІуэкІ. Зэман гънэгъум
къриубыдэу Бахъсэн шрагъэжъэ-
нуш псыр хуити цыыхуэм яІэ-
рыхъэным теухуа ухуэныгъэхэр.

Гулытэ нэхъ хуащІу тепсэлъы-
хъащ гъэм и лъэхъэнэ псоми
лажъэ «Іуащхъэмахуэ» турист-
рекреаци комплексимрэ «Нал-
шык» курортимрэ.

КІуэкІуэ Казбек и гугъу ищІащ
хъэрчэт ІэнатІэр зэрыдалыгъым
и фыгъэкІэ, илъэситым къриу-
быдэу зи шхъэ Іуэху зыщІажьым
я бжыгъэм хъарзынуэ зэрыхъуам,
цыыху мин 71-м зэрыщІагъум.

Республикэм и Ізтащхъэм тури-
змэм и гугъу шчышІым къыхыгъэ-
щІащ 2023 гъэм и кІэм ирихъэлъу
зыгъэпсэхуаІуэ къаІуэхэм я
бжыгъэр цыыху мелуан 1,5-м
зэрыщІагъуар. УнэтІыныгъэм
къыпкІуэу бюджетым иІэ хъ-
хуэр сом мелард 13-м нэблэ-
гъащ, лэжыгъэ ІэнатІу къызэ-
рагъэпэщхэр проценти 10-кІэ нэ-
хъыбэ хъуащ. «Мы зэманым эко-
номикэм жылджэрэ зеужь, абы
халъхъэныгъэ нэхъыбэ хуэзыщІ-
ри турист унэтІыныгъэр», - къы-

КЪБР-М И ІЗТАЩХЪЭМРЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ПРЕСС-ІУХУШІАПЛЭМ КЪЫЗЭРИТАМКІЭ

«Іуащхъэмахуэ» курортым зеужь

хигъэщІащ КІуэкІуэ Казбек.

«УФ-м и Президентым и
пщарылъкІэ туризмэм мылкъу
хуах, дэ ди къалэнш ар нэсу къэ-
гъэсэбэпынр. Кавказым туризм
мэм зыщІуажьыным Урысейм и
Президентми Правительствэми
гулытэшхуэ хуащІ. Курортым
жылджэрэ зеужь, зыгъэпсэхуа-
кІуэхэм я бжыгъэм кІуэ пэтли
хохъуэ, адэкли къытпэщылъ къа-
лэнхэр зэгъусэу зэрыдгъэзэщІэ-
ным дыхушІэкъунуш», - жиІащ
Решетников Максим.

ЗэфІагъэкІахэмрэ къапэщылъхэмрэ

Решетников Максим Къэбэр-
дей-Балъкъэрим шригъэкІуэ-

кІащ гъэм и лъэхъэнэ псоми
цыыхуэм зыщагъэпсэхуным
хуащІауэ шчыт «Іуащхъэмахуэ»
турист-рекреаци комплексым
и зыужыныгъэм теухуа зэІу-
шІэ.

Тегенекли жылэм шыІа зэху-
сым хэтащ КъБР-м и Ізтащхъэ
КІуэкІуэ Казбек, Кавказ.РФ-м и
генеральнэ унафэщІ Юмшанов
Андрей, УФ-м Экономикэ зыу-
жыныгъэмкІэ и министерствэм,
Къэбэрдей-Балъкъэр Республи-
кэм и Правительствэм, Іуащхъэ-
махуэ районым и шыплэ само-
управленэм я ІыкІуэхэр.

ЗэІушІэм шчыт тепсэлъыхъащ
2023 гъэм «Іуащхъэмахуэ» куро-
рым игъуэта зыужыныгъэхэм,
апахуэдэу илъэсышІэм ирагъэ-

кІуэкІуэ Іуэхуэр щаубзыхуащ.

«Урысейм и Правительствэмрэ
Экономикэ зыужыныгъэхэмкІэ
и министрствэмрэ курортым
гулытэшхуэ хуащІ. «Іуащхъэ-
махуэ» зыгъэпсэхуаІуэ къэралым
цынхъэ ин дыдэхэм икІи цынхъэ
цІэрыІуэхэм ящыщ. БлэкІа
илъэсым абы зыщызыгъэпсэ-
хуахэм я бжыгъэм процент 27-кІэ
хъуащ. ИлъэсышІэ махуэ-
шхуэхэм абы къекІуэллащ цыыху
мин 43-рэ, ар нэгъабэ и апахуэдэ
лъэхъэнэм шыІахэм нэхърэ хуэ-
дишкІэ нэхъыбэщ. Ауэ зы-
гъэпсэхуаІуэ и зэфІэкІыр нэ-
хъыбэжщ. 2026 гъэм ирихъэлъу
«Іуащхъэмахуэ» курортым хъэщІэ
мелуан хуэдиз къригъэблэ-
гъэфынуш икІи иджырей инфра-

структурекІэ къызэгъэпэща ду-
нейпсо зыгъэпсэхуаІуэ цІэрыІуэу
щытынуш», - жиІащ Решетников
Максим.

«ФышІэ фхузошІ нобэ фы-
къызэрытхуеблэгъамкІэ, курорт
Іуэхум и мызакъуэу, нэгъуэщІ
унэтІыныгъэхэмкІи республикэм
гулытэ къызэрыхуащІымкІэ. Абы
дэ Іэмал къыдет къэралым
щекІуэкІ зэхъуэкІыныгъэхэм ды-
къыкІэрымыхуу, зэманым ды-
декІуу зыдужынымыкІэ. «Іуа-
щхъэмахуэ» зыгъэпсэхуаІуэ и
зыужыныгъэм хэтлхъа мылъ-
кур къызыхуэщхъэпар туризмэм
и закъуэкІым. Абы Іуэху
щызышІэ хъэрчэтшІэхэм я
бжыгъэм хъуащ, бюджетым
къыхъхъуэ налогри нэхъыбэ
ищІащ. Шэч къытесхъэркъым
нобэрэ зэІушІэри курортым и
зыужыныгъэм шхъэпэ зэрыхуэ-
хъунум», - къыхыгъэщІащ КІуэкІуэ
Казбек.

Юмшанов Андрей тепсэлъы-
хъащ Іуащхъэмахуэ щекІуэкІ зэ-
хъуэкІыныгъэхэм. Метр 3500-рэ
Іагаплэм бгы-Іыжэ инфра-
структурэмкІэ ухуэныгъэхэм
къыпашэ, къыщажыхъыну шы-
плэхэм зрагъэубгъу. 2023 - 2024
гъэхэм я бгы-Іыжэ лъэхъэнэм
ирихъэлъу Кавказ.РФ-м кило-
метр 17 хуэуэ шыта гъуэгур кило-
метр 23-м нигъэсаш, апахуэдэу
кІапсэ гъуэгуу тіу зэраушІыпшы-
нум зыхуагъэхъзыр. Метр 4100-
рэ Іагаплэм тет «Приют-11»
цІэрыІуэр зэгъэпэщыжынымыкІэ
лэжыгъэхэр зэтраублэжынуш.
2026 гъэм абы япэ хъэщІэхэр
зэрыригъэблэгъэным хуэхъэзы-
рынуш, апахуэдэу абдеж шыІа-
жъэнуш МЧС-м и къегъэла-
кІуэхэм я гупыр. Азау хуейр
иджырей сервис-центркІэ къы-
зэрагъэпэщынуш, абы Іуэху-
тхъэбэ зэмыІІуужыгъуэхэр
къыщІахуащІэ къудамэхэр хэ-
тынуш.

(КІуэхыр 2-нэ нап.).

Зы махуэм - ІэщІэгъэ минутІым щІагъу

Налуэу зэрыщІащ, мы зэманым ди къэралым зыщы-
хуагъэхъэзыр гъатхэпэм и кум екіуэкІуэ президент
хъыныгъэхэм. Дыгъэгъазэм и 16-м Урысейм и шыналъэ
псоми щекІуэкІащ Путин Владимир и кандидатурэр
ягъэлъэгъуэныр дзылыгъэхэм Іэ зытрадзахэр къыщІах
зыуэ шчыт махуэ. Ахэр шчызэхуахъэс Путин Владимир
дэІыгыным хуэлажъэ штабхэм, «Урысей ээкъуэт» пар-
тым и унафэщІым и жылагуэу егъэблэгъаІэхэм, а пар-
тым и шыналъэ, шыплэ гъэзэщІаІуэ комитетхэм, «Уры-
сей ээкъуэтым и ШІэблэщІэ гвардиэм и штабхэм».

КЪЭРАЛЫМ и Ізтащхъэр дзылыгъыну хуейхэр куэд махуэ.
Іэ шчытрадзэ шыплэхэм йокІуалІэ зэрыуагуэу, зэры-
лэжыаІуэ гупу, зи ІэщІагъэкІи зи ныбжкІи зэщхъэщыкІ
цыхуэхэр. Адрейхэм къаІэрыхуркъым Къэбэрдей-Балъ-
къэрри. Ди республикэм зы махуэ закъуэм апахуэдэ дэфтэр-
хэм хэхакІуэ минутІым шІагъум Іэ трырагъэдзаш. Мы лэжы-
гъэр зэи ужыхыркъым. Абы къыхэкІуэ Путин Владимир
далыгыу къэуэхэм я бжыгъэм псыншІэ дыдэу хохъуэ.

Фигу къэдгъэкІыжынш, УФ-м и Президентым и канди-
дату эзыр-эзыру зыкъэзыгъэлъэгъуа Путин Владимир и
телъхъэхэм я штабыр Профсоюзхэм я унэм шыІэщ. Мы
Іуэхур щокІуэкІ абы и мызакъуэу, КъБР-м и шыплэ псоми.

«Урысей ээкъуэтым» и Къэбэрдей-Балъкъэр шыналъэ
гъэзэщІаІуэ комитетым и унафэщІ Парафилов Дмитрий
жиІащ зэщІагъуаІуэ Іэ шчытрадзэ махуэр партым и
егъэблэгъаІэ псоми зэрыщекІуэкІар.

Къэгъэлъэгъуэн хуейщ дыгъэгъазэм и 16-м, Іэ зэрытра-
гъадзэм къыдэкІуэу, «Урысей ээкъуэт» партым и шыплэ
къудамэ псоми цыхуэхэр я шхъэ ІуэхуэхэмкІи зэрыщрагъэблэ-
гъар.

Ди республикэр пэрытхэм ящыщ

КЪБР-М И ІЗТАЩХЪЭ КІУЕКІУЭ КАЗБЕК ХЭТАЩ ВИ-
ДЕОКОНФЕРЕНЦ ЖЫПХЪЭМ ІТУ ЕКІУЭКІА, УФ-М И Пра-
вительствэм шыналъэхэм зегъэужынымыкІэ и
комиссиэм и президиумым и зэІушІэм. Ар ири-
гъэкІуэкІащ УФ-м и Правительствэм и УнафэщІым
и къуэдзэ Хуснуллин Марат.

ЗЭІУШІЭМ шчыт тепсэлъыхъащ 2023 гъэм зэлэжъа
лэпкъ, къэрал программэхэмрэ Урысейм унэ
гъэплъыгъуэр зэрыщекІуэкІымрэ.

Ухуэныгъэ къудамэр шІэгъэхуэбжъауэ зэрефІаІуэр
зэхуэсым къыщыхагъэщІащ. УФ-м и къэзыпшытэ
ІуэхушІаплэм къызэритымкІэ, иужьрей илъэсищым
ухуэныгъэ лэжыгъэхэр процент 23-кІэ хъуащ,
илъэс кІуам ар проценти 7-кІэ нэхъыбэ хъуащ.

«Мы бжыгъэхэм я шчыІагыным шыналъэхэм я
унафэщІхэм, Іуэхур къэзыхъэжъахэм, ухуаІуэхэм
зэфІагъэкІа лэжыгъэхуэу къыдэтщ. Илъэс блэкІам
и ехуэлэныгъэ нэхъышхъэщ метр зэбгъуэзэнатІу
110,1-м цыхуэхэр зэрыщІагъэтысхъэжар. А бжыгъэр
Правительствэм хэтхэр шчызэхуишсэм шчыгъуэ, УФ-м
и Президентым къыгъэлъэгъуащ. Ар текІуэны-
гъэхуэщ, апахуэдиз псэупІэ иджыри къэс зэи къэра-
лым шчытІыпшыну яхуэзэфІаІахъым», - жиІащ Хус-
нуллин Марат. Вице-премьерыр шыналъэхэм я
унафэщІхэм елъэІуащ цыхуэхэр шчыІагъэхуэу я нэлэ
трамыгъэкІуэ кІэлъыплъыну, ухуэныгъэм епха зэ-
гурыІуэныгъэхэм хэт дэтхэнэ зыми и хуитыныгъэр
къызэпыуда мыхъун хуэдэу.

Унэхэр зэрагъэплъ шчыІкІэм шчыт тепсэлъыхъым,
Хуснуллиным къыхыгъэщІащ 2030 пщІондэ екіуэкІуэ-
ну, коммунальнэ инфраструктурэр шІэкІэ хъуэ-
жынымыкІэ программэ убгъуам зэрелэжыр, абы
къыхэкІуэ, псэупІэ-коммунальнэ хозяйствэхэм я лэ-
жыкІэр езыгъэфІаІуэну зэхъуэкІыныгъэхэм егуп-
сысын хуейщ. Вице-премьерым шыналъэхэм я уна-
фэщІхэм я пщэ дилъхъащ унэ гъэплъыгъуэр зэре-

кІуэкІым нэхъ набдзэгубдзаплъуэ кІэлъыплъыну.

Къэбэрдей-Балъкъэрым лэпкъ проектхэр гъэзэ-
щІэнымыкІэ шыналъэ пэрытхэм хабжэ. 2023 - 2024
гъэхэм къриубыдэу «Иджырей школ» къэрал проек-
тымкІэ ухуэныгъэ 16 зыхуей хуагъэзэнущ. «Спортыр
гъащІэм и мардэщ» къэрал проектым ипкъ иткІэ,
Налшык спорткомплекс шаухуэнуш, спортым и къуда-
митхумкІэ зыщыбгъасэ хъууэ, къынэмышІауэ,
лэзрыжэкІэ къыщыбжыхъыфыну, унащхъэ зытелъ
мылгъэжа ящІ.

«Узыншагъэм кІэлъыплъыну» лэпкъ проектмыкІэ
республикэм лышым шІэгъэну диспансерэ поликли-
никэрэ, Кэнжэ, Куба, Эльбрус къуажэхэм - амбула-
торэщІэ, Октябрьскэм - фельдшер-акушер ІуэхушІа-
плэ шаухуэнуш. Шыналъэхэм зэрыІыгыу зэрызра-
гъэужь программэмкІэ цыкІуэи 140-рэ зэкІуэлІэфыну
сабий ІыгыпІэ Солдатскэ станицэм шаухуэнуш,
Аушуджэр ШэнхабзэмкІэ унэ дащІыхынуш, иджыри
ІуэхушІаплитху 2024 гъэм яхуынуш.

«Псы къабзэ» программэм ипкъ иткІэ, цыхуэхэр
щыпсэу шыплэхэм псы зэрыкІуэ бжымийхэр шыпха-
шаш, гъуэгу 83-рэ зэІуэпэщІащ. Цыхуэбэ зе-
кІуаІуэ 47-рэ, пщІантІи 110-рэ шчызэрагъэпэщыжаш
муниципальнэ шыналъэу 38-м. ШэнхабзэмкІэ унэхэм
лэжъэн шыщІадзаш Узэрэдж, Ислъамей, Терекскэм,
Приближнэм, къынэмышІауэ, гъуэзджэмкІэ сабий
школицэ Налшыкрэ Прохладнэрэ къыщызІуахаш.
Школхэр зыхуей хуагъэзэн лэжыгъэр зэпыуахъым,
ІуэхушІаплэ 60-м нэс яхуащ, гъуэгу ухуэныгъэхэри
йокІуэкІ.

Къэбэрдей-Балъкъэрим и УнафэщІым и нэлэ зэи
тригъэкІыркъым гъэзыныпхъэ-энергетикэ къудамэ-
рэ псэупІэ-коммунальнэ хозяйствэхэмрэ я лэжыкІэм.
Зэпыу имыІуэ, жэщми махуэми Іуэхугъуэу къызэ-
рымыкІуэхэр зэфІахыным хуэхъэзыр бригадэхэр
мэлажъэ, гъуэгум тришІа мылары зыгъэткІу шы-
гъухэкІхэр, дагъэ-гъэсыныпхъэхэр зэгъэпэщІауэ яІэщ.

«Йуашхьэмахуэ» курортым зеужь

(Кlэухыр. Пэщlэдзэр 1-нэ нап.)

2023 гъэм курортым кърашэллэщ инвесторхэр. Абыхэм я фыгъэ-клэ яхуэнуш иджырей хьэщлэщхэр, шхаллэхэр, спорт йуэхушлаллэхэр, сабий центрхэр, бгым лыжэклэ къекъхыным шыхагъасэ, абы пыщлэ йуэхуэхэм шыхагъэгъуазэ еджаплэ. А проектхэм лэжыгъэ лэ-натлэклэ къызэрагъэпэщынуш цlыху 1000-м шlигъу. Псори зэхэтү ин-вестицэ мылкъуу абы текlуэдэнур сом мелард 39-рэ мэхъу.

Фыкьеблагъэ Къэбэрдей-Балъкъэрым!

Къэралым экономикэ зыужьыныгъэмкlэ и министр Решетников Максимрэ КъБР-м и lэтэщхьэ Кlуэкlуэ Казбекрэ йуашхьэмахуэ и турист инфраструктурэр зрагъэлъэгъуаш. «Йуашхьэмахуэ» курортыр къызэрыщыхуэр, абы теухуа и еплъыкlэхэр министрым журналистхэм яхуилуэтэщ.

- «Йуашхьэмахуэ» курортым зэрызиужьым зэлущlэм дышчтэпсэлъыхъа нэужь, абы щекlуэкlыр зэдгъэлъэгъуаш. Ди нэгү щlэкlаш зэхуэкlыныгъэшхуэхэр зэрыщылэр, лэжыгъэшхуэ щэгъэзэллэ. Ма-шинэ гъэувыплэ ин къызэлуахаш, бзэрым иубыд щlыналъэм къыха-гъэуахаш, нэгүзэгъэужьыплэхэр ирагъэфlэкlуаш. Щlыплэм къышчы-зэлухыну хьэщlэщхэр зыхуэну инвесторхэр къыхахынымкlэ зепеуэ идогъэкlуэкl. Кlапсэ, бгы-лыжэ гъуэгухэм къахэхуахаш, ахэр хуэдитl-клэ нэхъыбэ хуахаш.

Кавказ.РФ-р хъарзынуэ мэлэжъэ, жэуаплыныгъэ хэлъу и къа-лэныр ирехъэкl. Фышчlэ хуэфашчэщ республикэм и lэтэщхьэ Кlуэкlуэ Казбеки, йуэхур тэмэму зтеуеблэуэ къызэрызэригъэпэщам папщlэ. Щытыклэ гүгъуэ иту лэжыгъэр зыфlэзгыгъэкl цlыхухэм пщlэшхуэ яхуэфашчэщ. Нэрылбагъуш ахэр йуэхум фlыуэ хэзыщlыкl lэцlагъэ-лlу зэрышчытыр, псом нэхърэ нэхъ мыхъэнэшхуэ зилэраши - я респу-бликэр фlыуэ зэралбагъур. Сыт нэхъышхьэр жыплэмэ, туристхэм я бжыгъэм хохъуэ, абы къекъэлъагъуэ щlыплэр ягү зэрырихьыр. Адэкlи йуэхум дыкlэлъыплъынуш, зыужьыныгъэхэр зэрекlуэкlым те-ухуауэ унафэ шхьэхуэхэр къэтшчтэнуш.

Апхуэдэ зыужьыныгъэр зи фlыгъэр УФ-м и Президентым туризмэр зыужьыныгъэм и лъабжъу къызэригъэлъэгъуарш, абы зегъэужьыныр къалэн къудей мыхъуу, мылкъуки шlигъэбыдэжащ. УФ-м и Правительствэм и нэлэ щlэтшч мыбдеж щекlуэкl лэжыгъэр. Кавказым зиужьынымкlэ мыхъэнэшхуэ зилэ йуэхуш зиужь дитри, адэкlэ ипэкlэ дыкlуэтэнуш. Мы йуэхум зи гуащlэ хэлъ псоми иджыри зэ фlышчlэ яхузошl. Фыкьеблагъэ Къэбэрдей-Балъкъэрым, Налшык, йуашхьэмахуэ лъапэл!

Блыщхьэм зэхуаблэ

Шышылэм и 22-м Къэбэрдей-Балъкъэрым шыщlедзэ илъэс къэс екlуэкl «Студент десант» урысейпсо акцэм.

РЕСПУБЛИКЭМ къэрал кlуэцl йуэхуэмкlэ и lэнатlэхэм я лэжъа-кlуэхэмрэ КъБР-м шылэ МВД-м, Урысей МВД-м районхэм щилэ щlына-лъэ къудамэхэм ядэлэжъэ Жылагъуэ советхэм яшчышхэмрэ еджаплэ нэ-хъышхьэхэм я студентхэм, курыт еджаплэ хэхэхэм щlэсхэм зыщра-гъэплъыхынушч ведомствэ къудамэхэм икlи псалъэмакъ шхьэлпэхэр драгъэкlуэкlынуш.

Полицейхэм ахэр щэгъэгъуэзэнуш цlыхубэ дружинэхэм, волонтерхэм я лэжыгъэм, абыхэм уазэрыыхьэнум.

«Студент десант» урысейпсо акцэр мы гъэм шышылэм и 26 пщlондэ екlуэкlынуш.

БАХЪСЭН Ланэ.

Наркотикхэкlхэр игъэкlыным пыщlат

Урысей ФСБ-м и управлензу КъБР-м шылэм, КъБР-м шылэ МВД-м я лэжъа-кlуэхэм, наркотикхэкlхэр игъэкlыным пэщlэт йуэхуэр ирагъэкlуэкlыу, къызэпаудаш Шэджем районым щыпсэу, илъэс 39-рэ зи ныбжэ цlыхухъум наркотикхэкlхэр республикэм къыхъэныр къызэгъэпэщыным пыщlауэ зэри-хьэ щlэпхъаджагъэр.

ЯУБЫДАР езымрэ и псэупlэмрэ къышашым къыкъуахаш «ме-тадон» наркотикхэкl грамми 108-рэ.

Уголовнэ йуэху къалэтэщ УФ-м и УК-м и 30-нэ статьям и 3-нэ йыхьэм, 228.1 статьям и 5-нэ йыхьэм япкъ иткlэ. Хабзэм къызэ-ригъэувымкlэ, апхуэдэ щlэпхъаджагъэ зылэжъам и гъащlэр лъэхъуэщым щыхьыну ягъэтlысынкlэ мэхъу.

Урысейм и кърарур зыхэлъыр

Мы тхьэмахуэм зэхыхьэ ин щекlуэкlаш ди къалашхьэм. «Хэку цlыкlур Урысейм и къраруш» япэ урысейпсо муниципальнэ зэхыхьэр УФ-м и Президент Путин Влади-мир и унафэклэ къызэрагъэлъэгъуаш. Ди республикэм къыбгъэдэкlыу абы щылэщ къалэ, къуажэ, район унафэщlу 50-м шlигъу, абыхэм я пашэт КъБР-м и lэтэ-щхьэм и Администрацэем и тхьэмадэ Къуэдэзкъуэ Мухъэмэд.

УРЫСЕЙ Федерациэм и хэгъэгү псоми къикlа, цlыху 7500-рэ щызэхуэса зэхыхьэм и къалэн нэхъышхьэу шытар щlыналъэхэм къышчагупсыс йуэхуэр гъащlэм хэпщэ-нырщ, муниципальнэ къулыкъушлаллэхэм щылажъэхэр зэкъуигъэуэу абыхэм я йулы-джыр кърал псом къышчlэтынырщ, щlы-плэхэм я зыужьыныгъэм сзбэп хуэхъу жэр-дэмхэр ядэлъыгынырщ, муниципалитетхэр цlыхухэм, жылагъуэм, къралым папщlэ зэрылажъэр нэрылбагъу щынырщ.

Зэхыхьэм кърыхьэллэхэр ВДНХ-м и пави-льони 8-м щылэжъаш, абыхэм щекlуэкlаш зэпсэлъэныгъэхэр, лекцэхэр, «стlол хъу-рейхэр», lэцlагъэллэхэм я проектхэр утыку къыштрахъаш, апхуэдэу lэтэщхьэхэр фе-деральнэ къулыкъушлаллэхэм щепсэлъаш. Москва мыкlуахэм онлайну зыпащlаш «Урысейм и хэгъэгүхэр», «Щlэныгъэмрэ lэ-малышlэхэмрэ я илъэсипщlэхэр», «Щlалэ-гуалэм я унэ», «Къалэ йуц», «Атом» уты-кухэм.

Щlыплэ унафэщlэхэм я дежш Путиным 2030 гъэ пщlондэ ди къралым къышчы-хъун хуей зэхуэкlыныгъэу иубзыухахэр зэрыт лъэкпкэ программэр зэфlэхэа шыхъу-нур. Абы хохъэ къуажэхэмрэ къалэхэмрэ хъумэныр, цlыхухэм я узыншагъэмрэ зэ-лүзэпэщыныгъэмрэ къызэгъэпэщыныр, зэ-чий зыбгъэдэллэхэм зауужьынымкlэ lэмал къахуэгъуэтыныр, цlыхухэм я псэупlэхэр тыншу, гунэсу шытыныр, абыхэм я лэжыгъэр лъытэныр, пщlэ хуэщlыныр, хьэры-чэтышlэхэм защlэгъэкъуэныр, бжыгъэхэр зи лъабжэ lэмалхэр гъащlэм хэпщэныр. Мис а йуэхугъуэхэр гъэзэщlа хъунымкlэ жэуаплыныгъэ нэхъыбэ дьдэ зыхьыр му-ниципальнэ къулыкъушlэхэрщ.

Зэхыхьэм и япэ махуэм хьэщlэхэр «Уры-сей» гъэлъэгъуэныгъэм щызэхуэзаш икlи «Кърарур зыхэлъыр хабзэхэрщ», «Кърарур зыхэлъыр цlыхухэрщ», «Кърарур зыхэлъыр зыужьыныгъэрщ» йуэхухэм ятеухуауэ лэ-жъаш. Абыхэм къышчыпсэлъаш феде-ральнэ къулыкъушлаллэхэм, жылагъуэ ин-ститутхэм, кърал йуэхушлаллэхэм я лы-кlуэхэр.

Псалъэм къыдэкlуэу жыплэмэ, «Кърарур зыхэлъыр хабзэхэрщ» зэпсэлъэныгъэр те-ухуауэ шытащ лъэкпкэ зэгүрылуэныгъэм, хэкупсэ гъэсэныгъэм, Хэку цlыкlур фlыуэ лъагъуным, тхьдэ, шэнхабзэ щlэинхэр хъумэным, унагъуэ лъапlэныгъэхэр щlа-лэгъуалэм ахэлъхьэным ехьэллэуэ лэжып-хьэхэм.

«Кърарур зыхэлъыр цlыхухэрщ» утыкум зи гүгъуэ щашлар щlыплэхэм щекlуэкlын хуей социальнэ политикэрщ, администра-цэхэм я унафэщlэхэм я lэзагъым зэрыхэ-гъэхуагъэхэрщ, иджырей мардэм декlу лэжъа-кlуэхэр кърашэллэн зэрыхуейрщ.

«Кърарур зыхэлъыр зыужьыныгъэрщ» зы-

фlащам щызэпкърэхаш лъэкпкым дежкlэ нэхъышхьэхэм зегъэужьын, къалэн пыу-хыкlахэр зыхуэгъэувыжын, экономикэм, инфраструктурэм хэгъэхъуэн зэрыхуейр.

Етlуанэ махуэм зэлущlэм кърыхьэллэхэм яхуэзаш УФ-м и Президент Путин Влади-мир. Президентым къыхигъэщаш муни-ципальнэ лэжъа-кlуэхэм я къалэныр псом нэхърэ зэрынэхъ гүгъур, сыт шхьэклэ жы-плэмэ, абыхэм я дежш кърал властымрэ цlыхухэмрэ я зэпыщlэныгъэр къышчежъэр. Апхуэдэу игъэбелджылащ щlыналъэхэм иджыпсту я къалэн нэхъышхьэ дьдэу шытыр дзэ йуэху хэхам хэтхэмрэ абыхэм я унагъуэхэмрэ ядэлъыкъуныр зэрыарар.

Мыпхуэдэ зэхуэс иджы япэу къызэра-гъэпэщаш араш, Президентым и унафэ-клэ ар и пщэ дэлъщ Щlыплэ самоуправ-ленэм зегъэужьынымкlэ урысейпсо зэ-гүхъэныгъэм.

«Йужьрей илъэсхэм Урысейм и Прези-дентым щlыплэ самоуправленэм и уна-фэщlэхэм я пщэрылэхэм нэхъри къыхега-хъуэ, абы къыхэкlыу я lэзагъым зегъэу-жыпхьэхэщ. Си фlэщ мэхъу «Хэку цlыкlур Урысейм и къраруш» урысейпсо муни-ципальнэ зэхыхьэм Путиным щигъэбелджы-ла къалэнхэм, гупсысэхэм, жэрдэмхэм а lэнатlэр куэдкlэ нэхъ лъэщ, купщlафlэ зэ-рашlыну, абы къралым шыпсэу дэтхэнэ цlыхуми и псэукlэр зэрыригъэфlэкlуэнур», - жиаш КъБР-м и lэтэщхьэ Кlуэкlуэ Каз-бек.

Мы махуэхэм УФ-м и Президент Путин Владимир иджыри зы цlэ лъапlэ игъэуащ - «Щlыплэ самоуправленэм щlыхъ зилэ и лэжъа-кlуэ». Ар хуагъэфэщэнущ илъэс 20-клэ зи lэнатlэм пэрытахэм, кърал властым къыбгъэдэкl щlыхъ тхьлэ, дамы-гъэ зилэхэм.

Апхуэдэ унафэр щlышылэм и 16-м, Пре-зидентым lэ шыщlидза махуэм, щегъэ-жъауэ мэлэжъэ. Дауи, зыхуагъэфэщэнур щlыплэ самоуправленэм зегъэужьыным, цlыхухэм я псэукlэр егъэфlэкlуэным, я хуи-тыныгъэхэр хъумэным, зэхуэкlыныгъэфl-хэр къызэгъэпэщыным гүрэ псэклэ пэрыт-хэрщ. «Куэд щlаш апхуэдэ цlэ лъапlэ дгъэувын зэрыхуейр. Сыт шхьэклэ жы-плэмэ, муниципальнэ лэжыгъэм зигүрэ зи псэрэ етауэ пэрытхэм ар зыхуэфашч куэд ахэтш, и гуащlэкlэ хэку щlыплэ самоупра-вленэм и хабзэхэр кылlэтыжу», - жиаш Президентым. Абы къышчынэмыщlауэ, кърал Унафэщlым зэхыхьэм шыжилаш «Псэупlэ, къалэ щlыплэ» лъэкпкэ проектым хыхьэ «Къалэ псэукlэр егъэфlэкlуэн» кърал программэм иджыри 2030 гъэ пщlондэ къыпашэн зэрагъэкlуатэр.

КъБР-м и Прохладнэ къалэм зэхыхьэм утыку къыштрихъаш щlыплэ самоуправле-нэм и советым и унафэщlым и къуэдзэ Рудская Викторие и «Прямая линия» про-ектыр. Прохладнэ къалэ округым и адми-нистрацэм и lэтэщхьэ Архангельский Вя-чеслав зэрыжиламкlэ, а проектыр цlыхухэм нэхъ гъэщlэгъуэн яшчыхъа 100-м хэхуаш, итlанэ Урысейм нэхъыфlу къышчалъыта 10-м хабжаш. Зэпеуэм апхуэдэ лэжыгъэу мин 19 къызэрырагъэхэр къэплъытэмэ, ар Къэбэрдей-Балъкъэрым и ехъулэны-гъэшхуэщ.

НЭЩlЭПЫДЖЭ Замирэ.

● 2024 гъэр Унагъуэм и илъэсщ

Нэлкыым тетыр кхъуафэ хуклэклэ лэзэщ.

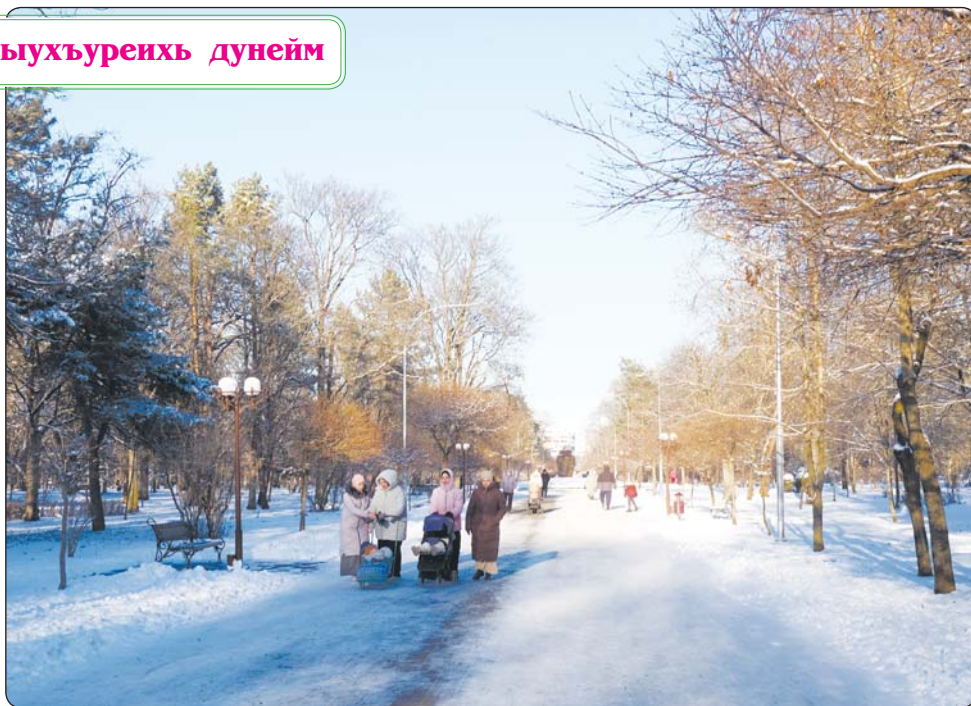
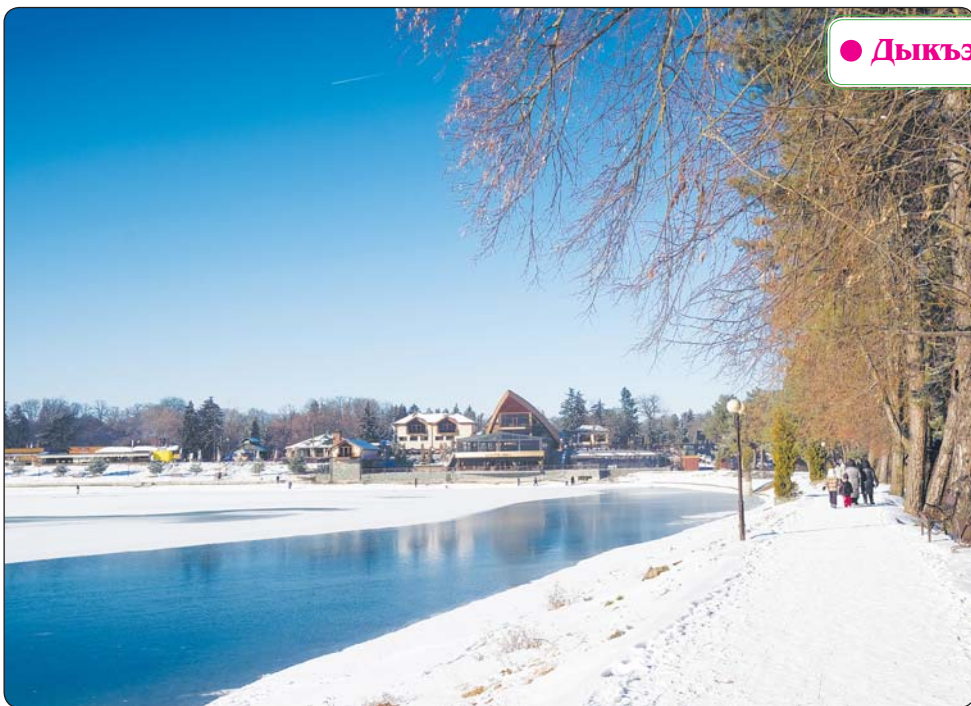
ПАЩІЭ Ленэ,
ПащІэ Бэчмырзэ
и мўзейм и ўнафэщІ.

● Дифі догъэдъапцэ

пкъым теубгуауэ ящыгъ. **2.** Зытешхык! унэлъашцэ, мылгагэу, лъакъуищ цытэу. **3.** Зыдагэпск! унэ. **4.** Лъэныкыуабэ, зыгъорым лъэшэу хуыст. **5.** Лъэужкыгъуэ зыбжанэу гуэша удз лъэпкы, я тхьммпэхэр хуэхъурей щыкыгэу, кфы кфых ягэу. Гъэгба шакъафэхэр, къащхъуафэхэр гъатхэм пасэв къапедзэ. унэ хадэхэм ша-

● Дыкъэзыхуэренхь дунейм

Япэ илхэсыщлэ уэсмычим куэдрэ пэплэа къалэдэхэм иджыпсту я кӀуа-пӀэщ шымахуэ теплӀэ дахэ зыгуэа, Хьэтлохуэщокъуэм и жыг хадэр.

ПШЭДДЖЫЖЫМ щегъэжъауэ пшэпэр зэхуэу абы шызэблӀк парк кӀуэцӀым шыкуэд псейхэмрэ уэздыгъейхэмрэ къапах жыы къабзэм хэтыну зи нэ кӀикӀ дэтхэнэри. Псом хуэмыдэу я лутыжщ адэ-анэхэмрэ абыхэм ящыгъу сабийхэмрэ. ЛӀэс лӀагъуэхэм я зэхуаку жыг шлагъхэм шыплӀагъуууш уэс лӀэ-кӀэхэм иридждэгу цӀыкӀлэхэр. УдӀкӀуэ-теиху жыбгъэр нэхъ шылӀэтылӀэщ, уэсри мыткӀуу мы махуэ зӀкӀлӀыкӀлэхэм телӀыщ. Ахэр шыкууш ИпӀшэ гуэл лӀуфэм шызэхэт уэздыгъей гуэрэнхэм я лӀа-щлэ хуитхэм. ШыплӀэм къыпӀэыкӀлэх лӀэс лӀагъуэм и ипӀшэрабгъу ныджэри цӀыкӀлэхэм я джэгупӀэщ. Хэти я хьэхэр я

Шымахуэм и зы теплӀэгуэу

гъусэу уэсым хэту къажыхь, адэ-анэхэм я сабийхэр лӀэжъэкӀэ къышрашӀкӀ. Уэс мащӀэ фӀӀӀа къыщемыс иужьрей зэ-маным псэушхьэхэри бзухэри цогу-фӀыкӀ шымахуэм и зы теплӀэгуэу кӀэщӀ-ми. Псоми я лутыжу екӀуэкӀа махуэ шылӀэтылӀэхэм жыы пакӀэ нэхъ хуабэ къыхэкӀлӀрахъуэу хуежъа пэтми, жэщым къышлӀекъуэж, псори зыщыгуфӀыкӀ уэсыр иджыри шӀым трилӀыгуэу.

Зы мӀзкхъужьейжыым къипкӀым ад-рейм пкӀуэу, дунейр яхуримыкӀуу, зэхэ-жежӀщ кӀӀпхъ цӀыкӀлэхэри. Шымахуэ

уэсыр луву къырызэтрилӀхьэу ахэр цӀыхухэм мышынэу къабгъэдыхьэу хуожъэ икӀи йошхыкӀ языныкӀуэхэм я лӀгум. Абыхэм ящӀэ кӀӀпхьым сыт егъэшхыпхьэми, бзу цӀыкӀлэхэм яхуэпхъ хьуну шыкӀуунхэри. Псалъэм папӀшӀэ, сӀэбӀпкӀым шӀакхъуэ, булкэ шабӀэхэр, печенӀэхэр. Абыхэм хуашийуэ нэхъ плӀагъур хугу, нарыху, гуэдз хуэдэ-хэрщ. УэсбзууплӀхэмрэ бзу гъуабжэ цӀыкӀлэхэмрэ шыкӀууныр зэуэ ящӀып. КӀӀпхьхэм иратыр жыгышхьэм яхь. ФӀэщцӀыгъуейщ абыхэм, бзухэм

елъытауэ, шымахуэ гъэтӀылыгъэ ямылӀныр. АршхьэкӀэ, а къыхуашийри лей зэрымышхунур ящӀэ. Куэдым я гу-гъэщ абыхэм я гъэтӀылыгъэхэр ша-хьумэу ялӀэр зы жыг кугъуанэ закъуэу. КӀӀпхъ къэс и шымахуэ шхыныр шӀыплӀэ зыбжанэм щегъэтӀыль, зым зыгуэр къышыщӀ хьумэ, етӀуанэр е ещанэр къызэрыхуэнэнум тешӀыхьауэ. Псом ящхьэр абыхэм зыри зэран яхуэмышху-нырщ.

ЖАНХЪУЭТ Зузэ.

Сурэтхэр КЪАРЕЙ Элинэ трихӀащ.

Махуэгъэпс щхьэпэ

КъБР-м и Архив къулыкӀуэщӀапӀэм иджыблагъэ къыди-гъӀкӀащ зӀбгъэдзӀкӀ хьу, блыным фӀадзэ махуэгъэпс хьӀлэмэт. «Календарь 2024 знаменательных и памятных дат Кабардино-Балкарии» фӀэщыгъэр зӀлӀу урысыбзӀкӀэ дунейм къытехьа махуэгъэпсым ибгъуэтӀнуш ди шӀыналъэм шыпсэу лӀэпкхьэм, абы и зыужыныгъэм зи гуащӀэ езыхьӀлӀа цӀыху щэ бжыгъэхэм, лӀуэхугъуэ куэдым ятеухуа тхыгъэхэр. А псори ягъэхьэзырашӀ Щоджэн Шыхьым зи унафӀщӀ КъБР-м и Архив къулыкӀуэщӀапӀэм и лӀэщӀа-гъӀлӀхэм.

МАХУЭГЪЭПСЫМ хьыбар зэмылӀужыгъуэ куэдкӀэ хьӀлэмэт куэд итщ. Абы и плӀанӀэпэ щхьэхуэу «Ди тхы-дэм и напӀкӀуэцӀхэр» зыфӀа-щам мазэ къэс зӀщхьэщы-хауэ къыщагъӀлӀэгъуащ республикэм къыкӀуа гъуэ-гуанэ кӀыхьым, къэхьукъащӀэ

псалъэм папӀшӀэ, ди тхыдэм зи лӀэужь къышызыгъэна, лӀэпкхъ зыужыныгъэм хӀлӀ-хьэныгъэ ин хуэзыщӀа цӀы-хушхуэхэм я цӀэхэмрэ я гъа-щӀэм теухуа тхыгъэ кӀэщӀхэм-рэ, бжыгъэ хьӀлэмэтхэмрэ къэхьукъащӀэ гъэщӀлӀгъуэн-хэмрэ, щэнхабзэмрэ спор-тымрэ ехьӀлӀа хьыбар цӀыкӀл-хэр.

Махуэгъэпс-щӀӀӀнгъуазэр яфӀӀэхьӀлэмэт хьунуш зи шӀӀӀлӀгъуэхэм зи ныбж хӀ-кӀуэтӀахэм, цӀыхухьхэмми бзылӀхугъэхэм, школакӀуэ-хэмми еджагъэшхуэхэмми. Дэт-хэнэмми абы иригъуэтӀнуш езым фӀӀгъэщӀлӀгъуэн лӀуэху-гъуэхэр, къэхьукъащӀлӀхэр, бжыгъэхэр, цӀэхэр. Тхыдэм дихьэххэр махуэгъэпсым шрихьӀлӀӀнуш ди шӀына-лӀэм шыпсэу лӀэпкхьэм, ди лӀахэгъуэхэм (политик цӀэры-лӀуэхэм, тхакӀуэшхуэхэм, егъэ-джакӀуэхэм, шӀӀыныгъӀлӀхэм, сурӀыщӀ лӀӀӀэхэм, жылагуэ лӀэжъакӀуэхэм, спортсмен лӀэ-рызехьэхэм) я гъащӀлӀмрэ зӀфӀӀӀкӀхэмрэ къызэрыщ сур-рӀэхэри.

ЖыплӀнурамэ, республикэм и шӀӀӀнгъуазэ пӀлӀытэ махуэ-гъэпсыр екӀуш и теплӀӀкӀи ихуа тхыгъэрэ сурӀтхэмкӀи. Архив лӀэжъакӀуэхэм я твор-ческэ зӀфӀӀӀкӀым кӀыхьа лӀэ-жыгъэ купӀшӀафӀлӀэр зылӀэры-зыгъэхьа дэтхэнэри абы зэрышыгуфӀыкӀыным шӀэч хӀлӀкхьым.

КЪУДЕЙ Владимир,
КъБР-м шӀыхъ зӀлӀэ
журналист.

УрысейпсӀо зэхьэзэхуэм хэтынухэр

● БӀӀӀӀӀ хунт

Къэбэрдей-Балъкъэрым СпортмкӀэ и министерствэм и телеграм-каналым къызэритамкӀэ, шӀышылэм и 15 - 17 ма-хуэхэм ШӀӀӀӀӀым и къалашхьэ Грознэ щекӀуэкӀащ КИФШЦӀ-м хыхьэ шӀыналъэхэм бӀӀӀӀӀ хуитымкӀэ пашэныгъэр къэхьыным хуэунӀтӀа я зэхьэзэхуэ. Гуп 12-у гуэшауэ абы шызӀлеуащ илхэс 14 - 15 зи ныбж бӀӀӀӀӀу 380-м шӀигъу.

ДИ гуапэ зэрыхьушци, Къэбэрдей-Балъкъэрым и гъэсэнхэм медалибгъу зэхьэзэхуэм къышахьащ. Я хьӀлӀагъ елъытауэ зыхьӀа гупхэм шытекӀуащ Бакъей ТемболӀтрэ (38-рӀэ) Хаса-уов СӀелихьрэ (68-рӀэ). Дыжыным медалхэр къахьащ Даур Амир (кг 41-рӀэ), БӀрбӀч Ахьмэд (кг 44-рӀэ), УнӀлӀокъуэ СӀалим (кг 68-рӀэ), Кумыщ ТӀалиб (85-рӀэ) сымэ. Бакъей Иман (35-рӀэ), КӀӀӀ-цӀӀӀӀӀ Самир (кг 75-рӀэ), Мусэ Амир (кг 100) сымэ ещанэ хьуа-хӀш.

Зэхьэзэхуэм къышхьӀажаныкӀлахэм лӀӀмал ягъуэташ Урысей ФедерацӀэм бӀӀӀӀӀ хуитымкӀэ пашэныгъэр къышхьыным хуэунӀтӀауэ гъатхӀпэм Владикавказ къалэм щекӀуэкӀыну зӀ-пеуэм хэтыну.

АЛЫДЖЫКЪУЭ Руслан.

Редактор нэхьышхьэ ЖЫЛАСЭ ЗаурбӀэч

Зы илхэсым газетыр 156-рӀэ къыдокӀ. (12+)

Индексир П 5894 • Тиражыр 1.474
Заказыр №90

Газетым лӀэ шытрадзар
сыхьӀт 18.00-рщ.

Газетыр 2016 гъэм дыгъгъазэм и 19-м Печатым и хуитыныгъэр хьумэнымкӀэ Къэбэрдей-Балъкъэр шӀыналъэ лӀуэхушӀапӀэм ПИ № ТУ07-00117-м шӀӀӀту ятхӀащ.

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхьышхьэм,
секретарым – 42-56-19; унафӀщӀ-редак-
торхэм - 40-48-54, 40-06-33;
жэуап зыхь секретарым - 42-22-82;
секретариатом - 42-22-66

ДИ ХЭЩӀАПӀЭР
360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республи-
кэ, Налшык къалэ, Лениным и цӀэрызыхьэ
уэрам, 5, ебгъуанэ - епӀӀанэ къатхэр.

«Издательство «Южный регион»
ООО-м шытрадзӀащ.
357600, Ставрополь край,
ЕсӀнтӀыгу къалэ, Никольскэ
уэрам, 5-А